

‘Nederland zoekt echt het hellend vlak op’

1 Het Nederlandse kabinet wil hulp bij zelfdoding mogelijk maken. Waarom?

Er is bezorgdheid over de toenemende vraag van hoogbejaarden, die hun leven als voltooid beschouwen. Op vraag van de Nederlandse Tweede Kamer heeft een commissie zich over de kwestie gebogen, en geconcludeerd dat zulke vragen onder de bestaande euthanasiewet passen. Want, aldus commissievoorzitter Paul Schnabel, wanneer hoogbejaarden levensmoe zijn, komt dat meestal ook door allerlei kwalen en ziektes waaraan ze lijden. De Nederlandse minister van Volksgezondheid Edith Schippers legt die conclusie naast zich neer. Zij meent dat je ook kunt concluderen dat je leven voltooid is zonder dat je ziek bent.

2 Hoe zou zo iets dan gaan?

Schippers, die overigens de steun krijgt van de Nederlandse minister van Justitie, Ard van der Steur, stelt voor om een nieuw beroep in te voeren. Dat van stervenshulpverlener. Een soort consulent die oordeelt of de vraag gerechtvaardigd is.

3 Is zo’n wet ook in ons land nodig?

Professor Wim Distelmans (VUB), levenseinde-expert, vindt van niet: ‘Ik ken eerlijk gezegd heel weinig bejaarden op hoge leeftijd die níét aan een of andere kwaal lijden. Wie levensmoe is, heeft doorgaans allerlei ouderdomskwalen, die op zich niet terminaal zijn, maar waarvan de optelsom wel ondraaglijk kan zijn. In Nederland staan artsen hier weigerachtiger tegenover dan bij ons.’

4 Hoeveel hoogbejaarden hebben bij ons al euthanasie gekregen vanwege zulke ouderdomskwalen?

In 2014 waren het er 86, op een totaal van 1.928. In 2015 waren het er 107, op een totaal van 2.022 euthanasiegevallen. Hun lijden werd als niet-terminaal maar wel ondraaglijk beoordeeld.

5 Maar goed, de Nederlandse ministers willen ook hulp bieden aan mensen die niets mankeren. Is dat een goed idee?

Huisarts Gert Huysmans, voorzitter van de Federatie Palliatieve Zorg: ‘Aan de ene kant biedt dit voorstel het voordeel van de duidelijkheid. Wat via de nieuwe wet aangeboden zou worden, is géén euthanasie. Dat missen wij soms wel in het debat over levensmoeheid bij ons. Soms worden

ouderdomskwalen als schaamlapje gebruikt om de vraag binnen de wet te doen passen. Ik vind dat wij ook moeten kunnen zeggen: sorry, maar u past er niet in.'

6 Is de Federatie dan voorstander van hulp bij zelfdoding bij levensmoeheid?

Toch niet. Huysmans: 'De Nederlanders zouden hiermee wel een erg technisch antwoord geven op een complexe vraag. Waar komt die golf van levensmoeheid ineens vandaan? Is ze niet het gevolg van eenzaamheid, isolement of institutionalisering? Daar moeten we als maatschappij toch - andere remedies voor kunnen bieden.'

7 Zou hulp bij zelfdoding ook andere groepen mensen kunnen bereiken?

Distelmans vreest van wel: 'Dit debat doet denken aan de discussie over de zelfdodingspil Drion – die nog niet bestaat. Ook een tiener met liefdesverdriet zou daar gebruik van kunnen maken. De Nederlandse minister denkt aan een consulent. Tussen vraag en uitvoering schakelt ze dus de zorg uit. Er komt geen arts aan te pas, die onderzoekt of er misschien toch een medisch probleem is dat verholpen kan worden. Ik ben in principe voor zelfbeschikking, maar dit vind ik toch problematisch.'

8 Wat vindt de ethicus van het Nederlandse voorstel?

Ignas Devisch, professor medische ethiek (UGent): 'Ik gebruik niet snel het woord hellend vlak, maar dit lijkt me er zeker wel een! We moeten principieel aan de kant van het leven blijven staan. De dood mag geen permanent alternatief worden voor als er iets fout gaat in ons leven.'

9 Tot slot, is de kans groot dat de wet er in Nederland snel komt?

Nee. Het voorstel stuitte gisteren al op veel verzet, ook van coalitiepartner CDA.

VEERLE BEEL